Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Stalna konferencija gradova i opština

Savez gradova i opština Srbije

PRAVNE NOVOSTI

Bilten SKGO za propise od značaja za lokalnu samoupravu

God. II, br. 6 — Beograd, 5. jun 2019. godine

ZAKON O SPREČAVANJU KORUPCIJE

NOVO

- ✓ Proširene nadležnosti Agencije za sprečavanje korupcije
- ✓ Uveden pojam „organ javne vlasti“
- ✓ Značajno izmenjen postupak izbora direktora i članova Veća Agencije.

OPŠTE NOVINE ZAKONA

Agencija za borbu protiv korupcije će se ubuduće zvati **Agencija za sprečavanje korupcije** (u daljem tekstu: Agencija).

Dosadašnje nadležnosti Agencije (rešavanje o sukobu interesa, provera izveštaja o imovini i prihodima javnih funkcionera, vođenje i objavljivanje registra javnih funkcionera i registra njihove imovine i prihoda, vođenje postupka u kome se odlučuje o postojanju povrede zakona, kontrola finansiranja političkih aktivnosti, postupanje po predstavkama, objavljivanje kataloga poklona, nadzor nad sprovođenjem Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije, inicijative za donošenje i izmenu propisa u oblasti borbe protiv korupcije, itd) **proširuju se na**:

- obavljanje poslova u skladu sa zakonom koji uređuje lobiranje;
- podnošenje krivičnih prijava, zahteva za pokretanje prekršajnog postupka i inicijative za pokretanje disciplinskog postupka;
- davanje mišljenja o primeni ovog zakona po sopstvenoj incijativi ili na zahtev fizičkih ili pravnih lica i zauzimanje stavova od značaja za njegovu primenu;
- davanje mišljenja o nacrtima zakona iz oblasti posebno rizičnih za nastanak korupcije i nacrtima zakona koji uređuju pitanja obuhvaćena potvrđenim međunarodnim ugovorima u oblasti sprečavanja i borbe protiv korupcije;
- samostalno ostvarivanje međunarodne saradnje;
- analiza rizika od korupcije u radu organa javne vlasti i podnošenje izveštaja o tome Narodnoj skupštini na njenu ili sopstvenu inicijativu.

Veće Agencije (raniji Odbor), zadužen za odlučivanje po žalbama na odluke direktora Agencije, nadzor nad njegovim radom i imovinskim stanjem, dobija novu nadležnost – zauzimanje načelnih stavova o primeni Zakona. Ovaj organ će ubuduće umesto devet imati pet članova sa mandatom od pet godina, umesto dosadašnje četiri godine. Takođe, novim zakonom značajno je izmenjen p**ostupak izbora direktora i članova Veća Agencije**.

Zakon uvodi pojam **„organ javne vlasti“** (u daljem tekstu: OJV), dok se značenje pojmova **„javni funkcioner“** i **„javna funkcija“** u potpunosti vezuje za značenje pojma OJV. Kako se u obrazloženju Predloga navodi, važeći zakon je u tom pogledu nekonzistentan, što je dovodilo do problema u njegovoj primeni. Prema Zakonu **OJV je**: organ Republike Srbije, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave i gradske opštine, ustanova, javno preduzeće i drugo pravno lice čiji je osnivač ili član Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili gradska opština, dok je **„javni funkcioner“**: svako izabrano, postavljeno ili imenovano lice u OJV, osim lica koja su predstavnici privatnog kapitala u organu upravljanja privrednog društva koje je OJV.

Zakon kao posebnu kategoriju povezanih lica izdvaja **„članove porodice“** koje čine: supružnik ili vanbračni partner, roditelj ili usvojitelj, dete ili usvojenik javnog funkcionera, dok su ostala **„povezana lica“** definisana na isti način kao i u važećem zakonu: krvni srodnici javnog funkcionera u pravoj liniji, odnosno u pobočnoj liniji zaključno sa drugim stepenom srodstva, kao i fizičko ili pravno lice koje se prema drugim osnovama i okolnostima može opravdano smatrati interesno povezanim sa javnim funkcionerom.

Među novim definicijama koje donosi Zakon nalazi se i definicija **„strateškog dokumenta“** što označava sve strategije i akcione planove u oblasti borbe, odnosno sprečavanja korupcije i definicija **„oblasti posebno rizične za nastanak korupcije“** što označava oblast koja je kao takva određena **strateškim dokumentom**.

Agencija **više neće obaveštavati OJV** u kome javni funkcioner vrši javnu funkciju o tome da on nije dostavio izveštaj o imovini i prihodima. Naime, kako se u obrazloženju Predloga navodi, radi se o nepotrebnom administriranju, a Agencija protiv takvog javnog funkcionera svakako pokreće postupak za odlučivanje o povredi Zakona.

Krug lokalnih funkcionera koji ne podleže obavezi redovnog i vanrednog prijavljivanja imovine i prihoda je proširen i sada obuhvata: odbornike, članove opštinskog i gradskog veća, članove opštinskih i gradskih izbornih komisija, članove organa javnih preduzeća, privrednih društava, ustanova i drugih organizacija čiji je osnivač ili član opština, grad ili gradska opština. Agencija može i od ovih funkcionera da zatraži izveštaj u roku koji ona odredi (član 70.).

ODREDBE KOJE SE ODNOSE NA JLS I GRADSKE OPŠTINE

OBAVEZA OMOGUĆAVANJA PRISTUPA DOKUMENTIMA I INFORMACIJAMA (ČLAN 36.)

OJV su u obavezi da na pismeni i obrazložen zahtev Agencije, radi obavljanja poslova iz njene nadležnosti, Agenciji omoguće **direktan pristup bazama podataka** koje vode u elektronskom obliku. Ukoliko to nije moguće, dužni su da **u roku od 15 dana** od dana prijema pismenog i obrazloženog zahteva Agencije, **dostave sva dokumenta i informacije** kojima raspolažu, odnosno da Agenciji omoguće **neposredan uvid u ta dokumenta**, radi obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije. Ukoliko OJV ne omogući direktan i neposredan uvid, odnosno u propisanom roku ne dostavi dokumenta i informacije kojima raspolaže, odgovorno lice u OJV će se kazniti za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD (član 104, stav 1, tačka 1.). OJV kao pravno lice će za ovaj prekršaj platiti novčanu kaznu u iznosu od 500.000 do 2.000.000 RSD (član 105, stav 1, tačka 1.).

OBAVEZA ODAZIVANJA NA POZIV AGENCIJE (ČLAN 37.)

Javni funkcioneri, zaposleni i drugi radno angažovani u OJV dužni su da se odazovu na poziv Agencije, **radi utvrđivanja činjenica u postupku pred Agencijom**. Za neodazivanje na ovaj poziv javni funkcioneri će se kazniti za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD (član 103, stav 1, tačka 1.), a istom kaznom i druga navedena lica (član 106, stav 1.).

IZVEŠTAVANJE O SPROVOĐENJU STRATEŠKIH DOKUMENATA (ČLAN 38.)

Subjekti odgovorni za sprovođenje mera i aktivnosti iz strateških dokumenata dužni su da **o njihovom sprovođenju izveštavaju Agenciju** na način koji se, u skladu sa strateškim dokumentima, bliže uređuje aktom direktora. Za kršenje ove odredbe nije propisana prekršajna kazna.

SUKOB INTERESA (ČLAN 42.)

Isto kao i u važećem zakonu, Agencija će ukoliko utvrdi da se javni funkcioner ili sa njim povezano lice nalazi u sukobu interesa o tome, pored javnog funkcionera, **obavestiti i OJV** u kome on vrši javnu funkciju i predložiti mere za otklanjanje sukoba interesa.

NESPOJIVOST POSLOVA SA VRŠENJEM JAVNE FUNKCIJE (ČLAN 53.)

Pravno lice u kome javni funkcioner ili član porodice, za vreme javne funkcije i dve godine nakon njenog prestanka ima udeo ili akcije više od 20% i koje učestvuje **u postupku javne nabavke ili privatizacije ili drugom postupku čiji je ishod zaključivanje ugovora** sa OJV, drugim korisnikom budžeta ili drugim pravnim licem u kome je više od 20% kapitala u svojini Republike Srbije, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave ili gradske opštine, dužno je da Agenciji dostavi obaveštenje o tome **u roku od 15 dana** od dana okončanja postupka. Obaveštenje sadrži podatke koji se taksativno navode, a obrazac i način podnošenja obaveštenja propisuje Agencija. Za kršenje ove obaveze, pravno lice će biti prekršajno kažnjeno novčanom kaznom u iznosu od 500.000 do 2.000.000 RSD (član 105, stav 1, tačka 2.).

KUMULACIJA JAVNIH FUNKCIJA (ČLAN 56.)

Javni funkcioner koji je izabran, postavljen ili imenovan na **drugu javnu funkciju suprotno odredbama Zakona** je dužan da **u roku od 8 dana** od dana dostavljanja odluke Agencije o tome podnese ostavku na jednu od javnih funkcija i o tome obavesti Agenciju. Ukoliko to ne učini u ostavljenom roku, kasnija javna funkcija mu prestaje po sili zakona. Odluku o prestanku javne funkcije u tom slučaju donosi organ, odnosno stalno radno telo organa koji je javnog funkcionera izabrao, postavio ili imenovao na kasniju javnu funkciju **u roku od 8 dana** od dana prijema odluke Agencije. U slučaju kršenja ove odredbe odgovorno lice u OJV kazniće se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD (član 104, stav 1, tačka 2).

POKLONI (ČL. 59. I 62-66.)

Javni funkcioner je dužan da **u roku od 8 dana** od dana prijema prigodnog ili protokolarnog poklona, odnosno od povratka u zemlju poklon preda OJV u kome je na javnoj funkciji, a OJV da poklon dalje preda organu nadležnom za postupanje sa stvarima u javnoj svojini (član 59.). Za kršenje ove odredbe predviđena je samo prekršajna odgovornost javnog funkcionera u delu koji se odnosi na njegovu obavezu (član 103, stav 1, tačka 14), u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD, ali ne i prekršajna odgovornost OJV ili odgovornog lica u OJV.

Javni funkcioner je dužan da o svakom poklonu primljenom u vezi sa vršenjem javne funkcije pismeno obavesti OJV u kome je na javnoj funkciji, **u roku od 10 dana** od dana prijema poklona, odnosno od povratka u zemlju. Javni funkcioner predaje obaveštenje i kada je poklon primio član porodice (član 62.). Obaveštenje sadrži podatke koje stavovi 2. i 3. taksativno navode, a bližu sadržinu i obrazac obaveštenja propisuje Agencija. Za kršenje ove odredbe propisana je prekršajna kazna za javnog funkcionera u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD (član 103, stav 1, tačka 16.).

OJV vodi **evidenciju o poklonima** koje su primili njegovi javni funkcioneri i članovi porodice, čiju kopiju šalje

Agenciji do 1. marta tekuće za prethodnu kalendarsku godinu. Za kršenje ovih obaveza, odgovorno lice u OJV će biti prekršajno kažnjeno novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD (član 104, stav 1, tačka 3. i 4.). Podaci iz evidencije poklona koja je predata Agenciji su javni, Agencija proverava da li je evidencija poklona blagovremeno predata i da li sadrži potpune podatke, a zatim na osnovu njih, do 1. juna tekuće za prethodnu kalendarsku godinu, objavljuje Katalog poklona na svojoj internet stranici.

REGISTAR JAVNIH FINKCIONERA (ČLAN 67.)

OJV koji je izabrao, postavio ili imenovao javnog funkcionera o tome, odnosno o prestanku javne funkcije **obaveštava Agenciju u roku od 15 dana** od dana stupanja na javnu funkciju, odnosno njenog prestanka. Isti rok važi i za OJV u kome je javni funkcioner na javnu funkciju izabran nesporedno od građana. Za kršenje ove odredbe odgovorno lice u OJV će biti prekršajno kažnjeno novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 RSD (član 104, stav 1, tačka 5.).

POSTUPAK ODLUČIVANJA O POVREDI ZAKONA (ČL. 78, 84.)

Agencija može da pokrene postupak u kome se odlučuje o postojanju povrede Zakona, koji se vodi u slučaju sumnje u postojanje sukoba interesa, nespojivosti ili kumulacije javnih funkcija, prijema poklona ili prijavljivanja imovine ili prihoda **i po zahtevu OJV** koji je javnog funkcionera izabrao, postavio ili imenovao ili u kome je javni funkcioner na javnoj funkciji (član 78.).

Osam dana nakon konačnosti odluke kojom je javnom funkcioneru izrečena mera javnog objavljivanja preporuke za razrešenje sa javne funkcije, Agencija ovu odluku dostavlja OJV nadležnom za razrešenje, a OJV ima **rok od 60 dana** od prijema odluke da Agenciju obavesti o merama koje je preduzeo na osnovu konačne odluke (član 84.).

INICIJATIVA ZA POKRETANJE DISCIPLINSKOG POSTUPKA (ČL. 86, 90.)

Kada Agencija u toku postupka u kome se odlučuje o postojanju povrede Zakona ili postupka po predstavci nađe da postoje osnovi sumnje da je učinjena **povreda dužnosti iz radnog odnosa**, ona nadležnom organu podnosi inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka, a nadležni organ je dužan da **u roku od 90 dana** od prijema ove inicijative obavesti Agenciju o tome šta je preduzeo. U suprotnom, odgovorno lice u nadležnom organu će se prekršajno kazniti novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 RSD (član 104, stav 1, tačka 6.).

POSTUPANJE PO PREDSTAVKAMA (ČL. 89, 90, 92.)

Agencija postupa po predstavkama fizičkih i pravnih lica koja iznose činjenice koje izazivaju sumnju u korupciju u OJV. Ako su tokom postupanja po predstavci utvrđene činjenice i izvedeni dokazi koji izazivaju sumnju da postoje nepravilnosti u radu OJV, Agencija podnosi **obrazloženi predlog za nadzor** organu koji nadzire rad OJV protiv koga je predstavka podneta. Ako odbije predlog Agencije, organ koji nadzire rad OJV je dužan da Agenciji pismeno obrazloži razlog za odbijanje najkasnije **u roku od 30 dana** od dana prijema predloga (član 89.). Ako u postupanju po predstavci oceni da u radu OJV postoje okolnosti koje mogu da dovedu do korupcije, Agencija daje preporuke OJV sa merama radi otklanjanja stanja, sa rokom za njihovo preduzimanje. OJV je dužan da **u roku od 30 dana** od dana prijema preporuke pismeno obavesti Agenciju o preduzetim merama iz preporuke (član 90.). Novina u Zakonu je i da je Agencija dužna da **po službenoj dužnosti** pokrene postupak u kome se ispituje postojanje korupcije u OJV, ako raspolaže saznanjima koja izazivaju sumnju u korupciju (član 92.).

PLANOVI INTEGRITETA (ČL. 95, 97.)

Donošenje i sprovođenje plana integriteta je obaveza organa Republike Srbije, autonomnih pokrajina, jedinica lokalne samouprave, gradskih opština, organizacija kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja, ustanova, javnih preduzeća i drugih pravnih lica čiji je osnivač ili član Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili gradska opština, a koji imaju **više od 30 zaposlenih**, što je novina u odnosu na postojeći zakon. Novina je i da je pored obaveze donošenja, propisana i obaveza sprovođenja plana integriteta. Ovi subjekti su dužni da Agenciji **dostave plan integriteta i izveštaj o njegovom sprovođenju** u roku i na način kako to Agencija propiše uputstvom (član 95.). U slučaju kršenja ove obaveze, odgovorno lice u OJV biće kažnjeno

novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD (član 104, stav 1, tačka 7.). Rukovodilac obveznika donošenja plana integriteta dužan je da odredi lice koje će obavljati **poslove koordinacije** u vezi sa donošenjem, sprovođenjem i izveštavanjem o sprovođenju planova integriteta (član 97.). U slučaju kršenja ove obaveze, odgovorno lice u OJV biće kažnjeno novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD (član 104, stav 1, tačka 8.).

OBUKE U OBLASTI SPREČAVANJA KORUPCIJE I JAČANJA INTEGRITETA (ČLAN 99.)

Jedna od novina Zakona jeste obaveza OJV da sprovode **obuku zaposlenih i rukovodilaca** u skladu s **programom obuke** u oblasti sprečavanja korupcije i jačanja integriteta i **uputstvom za sprovođenjem obuke**, koje donosi i objavljuje Agencija, pored toga što **stručno osposobljava lica koja će obuku sprovoditi**. O sprovođenju obuke OJV su dužni i da **pismeno izveštavaju Agenciju** (član 99.). Ukoliko neka od ovih obaveza ne bude izvršena, odgovorno lice u OJV će se prekršajno kazniti novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 150.000 RSD (član 104, stav 1, tačka 9.).

KAZNENE ODREDBE (ČL. 107, 108.)

Za prekršaje propisane ovim Zakonom, Agencija može sa učiniocem da zaključi **sporazum o priznanju prekršaja**, a ovaj postupak se bliže uređuje aktom direktora Agencije (član 108.). Prekršajni postupak za prekršaje propisane ovim Zakonom ne može se pokrenuti **nakon proteka 5 godina** od dana kada je prekršaj učinjen (član 107.).

VAŽENJE I PRIMENA

Narodna skupština Republike Srbije je 21. maja 2019. usvojila **Zakon o sprečavanju korupcije** koji će u najvećem svom delu **početi da se primenjuje 1. septembra 2020. godine**, sem odredaba koje se odnose na novi organ Agencije za sprečavanje korupcije – Veće, koje će zameniti dosadašnji Odbor Agencije. Novi članovi Veća će biti odabrani do početka primene novog Zakona.

Urednik biltena Pravne novosti: Maja Stojanović Kerić, šef Odeljenja za pravni sistem lokalne samouprave
Kontakt: maja.stojanovic@skgo.org i 011/735-79-35

Možete nas pratiti i preko:

Ovu uslugu SKGO realizuje u okviru projekta „Institucionalna podrška SKGO – treća faza“, koji podržava Vlada Švajcarske